

Til: Transport- og kommunikasjonskomiteen
Høringsinnspill Endringer i yrkestransportloven

Oslo, 16. januar 2024

Hørings svar Endringer i yrkestransportloven

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon som jobber med folkehelse, forskning på hjerte- og karsykdommer og demens, og er en interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende.

Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter de foreslåtte endringene i yrkestransportloven. Vår erfaring er at reguleringsendringen i drosjemarkedet har ført til at det er blitt mer krevende for personer med demens å benytte seg av drosjetjenester. Vi har fått tilbakemeldinger om at det er vanskelig å forholde seg til mange ulike aktører, og at det er en uoversiktlig prisstruktur. Det er erfaringer med manglende kunnskap hos sjåfører fra særlig mindre selskaper knyttet til både språk, geografi og demens. I tillegg har vi fått tilbakemelding om at enkelte mindre selskaper ikke aksepterer TT-kort.

Gjennom vårt prosjekt Demensvennlig samfunn tilbyr Nasjonalforeningen kursing til ulike kommuner og servicenæringer i hvordan ansatte kan møte personer med demens. Kursdeltakerne får kunnskap om hva demens er, og hvilke følger sykdommen kan gi. De får tips om hvordan kommunisere med en person som har demens, noe som gir trygghet både til brukeren av tjenesten og til den som skal yte servicen. Nasjonalforeningen har avtale med Oslo Taxi og Norgestaxi, der deres sjåfører jevnlig tilbys kurs. I tillegg får mange sjåfører kurs gjennom de over 180 kommunene som har inngått avtale med oss om å bidra til et mer demensvennlig samfunn. Personer med funksjonsnedsettelse og eldre utgjør en stor del av kundegrunnet til drosjenæringen. I utgangspunktet er det drosjenæringens eget ansvar å sikre at de har kompetanse til å møte kunder med ulike funksjonsnedsettelser, men vi bidrar med vår kompetanse om demens. Et fragmentert drosjemarked med mange små aktører kan gjøre det vanskelig for oss som kunnskapsleverandør å bidra til å sørge for viktig kompetanse om demens hos drosjesjåfører, noe som igjen vil kunne føre til at personer med demens ikke blir møtt på den måten de trenger når de skal benytte seg av drosjetjenester.

§ 9, første ledd – krav om løyve

Nasjonalforeningen mener dagens utforming av krav om drosjeløyve har negative konsekvenser for frivillige organisasjoner, og er glade for at departementet slutter seg til drosjeutvalgets forslag om at krav om løyve skal være knyttet til mål om fortjeneste. Muligheten for å kunne tilby transport er en viktig forutsetning for at mange av aktivitetene våre frivillige tilbyr kan gjennomføres. Det kan være alt fra å hente eller bringe deltakere til gågrupper for personer med demens, samtalegrupper, tilrettelagte treningsgrupper, eller gi skyss til personer med demens og pårørende i forbindelse med kurskvelder. Å kunne tilby transport for personer med demens i forbindelse med aktiviteter i regi av frivilligheten har en bredere funksjon enn transport fra ett sted til et annet, og bidrar til tillit og kontinuitet for personer med demens og deres pårørende. For eksempel bruker aktivitetsvenner som henter personer med demens tiden på vei til en felles tilpasset gruppetrening til å forberedelse og til å snakke om hva de skal, og turen hjem på å prosessere hva de har vært med på. For oss er transporten en integrert del av

aktivitetstilbudet, som har en verdi i seg selv der det sosiale aspektet ved tjenesten utgjør en vesentlig del.

Helsepersonellkommisjonen har pekt på frivillige organisasjoner som del av løsningen i møte med en økende andel eldre i befolkningen. Frivilligheten gir folk i alle aldre og fra alle samfunnslag anledning til å møtes, engasjere seg og være en del av et fellesskap. Det skal ikke koste noe å være frivillig, og dagens krav om løyve utfordrer selve prinsippet for frivilligheten. Frivilligheten kan og vil bidra mer, men da må det legges til rette for det fra myndighetenes side. Løyveplikt for frivillige som får dekket direkte utgifter i forbindelse med kjøring knyttet til frivillig innsats, vil være til hinder for økt frivillig innsats.

§ 9, annet ledd – sentraltilknytningsplikt

Departementet foreslår at det skal være sentraltilknytningsplikt, begrunnet i vurderingen av at det er vanskelig å se at digitale løsninger kan ivareta de samme hensynene. Vi deler denne vurderingen og støtter forslag om sentraltilknytningsplikt. Vi har tidligere spilt inn at å åpne for en heldigital kontrollutrustning uten taksameter vil føre til en to-delning av drosjemarkedet og ha negative konsekvenser for ikke-digitale brukere. Det er viktig at nye kontrollutrustninger skal ha som forutsetning at alle drosjetjenester er tilgjengelige for alle kundegrupper, uavhengig av om de bruker smarttelefon eller ikke. Det innebærer at det også bør være mulig å betale uten en digital enhet (smarttelefon).

§ 9 d, første og annet ledd – klageordning og tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne

Nasjonalforeningen for folkehelsen støtter forslag om opprettelse av en klageordning som også omfatter andre med berettiget klageinteresse, som for eksempel fullmektige med framtidfullmakt. Vi er glade for at det i § 9 d, annet ledd spesifiseres at drosjesentralen skal sørge for at en tilstrekkelig andel av drosjene er skal være utformet eller utstyrt for personer med nedsatt funksjonsevne. Samtidig ønsker vi å påpeke at nedsatt funksjonsevne innebærer behov for tilpassing utover det rent fysiske, og håper at drosjeutvalget i sin del II av utredningen også vil drøfte hvordan drosjetilbudet kan tilpasses behovene til personer med demens og kognitiv svikt.

Det finnes i dag over 100 000 personer med demens i Norge, og dette er forventet doblet i løpet av få tiår. Det er etter vårt syn prinsipielt viktig å sørge for at sårbare grupper i samfunnet har lik tilgang til drosjetjenester på like vilkår som den øvrige befolkningen. Skal vi få til dette, må næringen sørge for å ha et tilrettelagt tilbud. Da er det nødvendig med kompetanse om demens og praktisk og teknisk tilrettelegging. Et demensvennlig samfunn er et samfunn som inkluderer alle.

Mina Gerhardsen
generalsekretær